

MARE av Lisa Lie

Det Norske Teatret (2019)

Idé, instruksjon, tekst

Lisa Lie

Utøvande og kreative skodespelarar

Renate Reinsve, Madalena Sousa Helly-Hansen, Oddgeir Thune, Christian Ruud Kallum, Kjersti Aas Stenby

Scenograf og kostymedesignar

Maja Nilsen

Komponist og lyddesignar

Magnus Børmark

Lysdesignar

Kerstin Weimers

Dramaturg

Ingrid Weme Nilsen

Omsetting

Gunnhild Øyehaug og Inger Johanne Sæterbakk

Foto

Tale Hendnes

Det sceniske verket som dette manuset er eit spor av, blei skapt i lag med dei kunstnarleg medverkande og ensemblet i spenningsfeltet mellom ei lys handling og ein mørk tekst. Det starta i einsemd som auteurens dialog med dei idear, impulsar og retningar som er verkets underliggande vilje, eit arnested for tekstane og det språklege i alle plan av det sceniske verket, og blei i neste fase utvida, saman med scenograf og bildekunstnar og mangeårig samarbeidspartnar Maja Nilsen, til ei heilskapleg visuell verd. I den siste fasen utvida og kroppsleggjorde skodespelarane og dei øvrige kunstnarisk medverkande denne verda som no var i emning, med innfall, nykker, humor, timing og tilbøyelegheiter.

Karakterane i historia glir gjennom skodespelarane lik ånder i hus. Dei sluttar aldri å vere nokon eller noko dei har vore, det blir berre endra, vridd og lagt til.

Start

(Scenografien syng. Brønnen er open og ryk, den står på sida av scena. Innbyggerane i Korint, K, O og M, ligg spreidde rundt som om dei er slegne ut frå midten av ein komet, som har landa på hovudet til O. Dei har langt fargerikt hår og lange fargerike kjolar; O har raudt hår og gul kjole, K har raudt hår og lilla kjole, og M har gult hår og raud kjole. Medea (R, i bjørnekappe og bjørnefarga brytedrakt og langt solgult hår) speglar seg i vatnet.)

Medeamonolog: vampyrisme

R: Undergangen var nær, og gudane samla seg på isflak i hagen som snart skulle lette. Eg lar isflaka lette utan meg. Eg kunne kanskje ha hoppa opp og gripe kanten av eitt av dei, prøvd å trekke meg med opp i oppstiginga til noko anna, men eg gjorde det ikkje.

Eg ville ikkje forlate dei, og eg var nysgjerrig.
Eg visste ikkje kva som ville komme.

Kva undergangen hadde å by på. Kva han ville trylle fram frå dei store glitrande poseermane sine, som den største magikaren av alle, byr på slutten utan først å bedøve deg ... kjem for å danse på dei pulveriserte restane av gravene alt gått tilbake til stjernestøv som for å seie du burde ha

dansa meir då du hadde sjansen, og ja, meininga med livet var å underhalde deg sjølv og alle andre på denne vesle planeten så han blei leveleg.

Eg ventar på forandringa og fortrenger den aktivt. Eg har hetetokter hjarteflimmer og personlegdomsforstyrningar og ringar som breier seg på huden, flaggermus flyg rett inn i håret mitt og set seg fast, hundane er redde for meg og katten gneg på knokane mine når eg søv. Katten som kjem når den brende handa di kviler. Nedkjølt på kanten av ei bøtte isvatn og gneg forsøksvis for å sjå om det er nokon reaksjon. Ventar sjarmert og tolmodig på at du skal kunne etast.

Verkar eg allereie så død?
Bitemerka på halsen er store og lillaraude.
Du bleiknar i spegelen, Medea.

Eg spydde fire gonger i natt. Berre blodige klumpar magesyre kom ut av meg. Det er ingenting igjen, eg er innhol, stiller ikkje andre krav til meg sjølv enn å stå opp (*reiser seg*) og slepe meg gjennom dagen til han tar slutt, smile innimellom. (*Smiler. Tar inn rommet.*)

(Mot lys som fell inn ei av dei høge døropringane.)

Eg har sprunge frå den såkalla guddommen heile mitt liv og eg har ikkje tenkt å la hen ta meg igjen no. Berre fordi det blir kveld og fargane blør ut.

Når alle auga er lukka, då kjem eg.
(Til publikum.) Vi er ikkje barbarar!

Eg ville søkke meg ned i mørket slik at de aldri ville måtte gjere det, men det var iskaldt mot huda og klamt og kleimande klaustrofobisk som haustvatn om natta med skjær av moreld som kvervlande bilde av unemnelege ting. Alt det vi gjer mot dei forsvarslause. Utan at vi klarer å sjå at det skjer. Under gatene våre. Inne i husa. Dei sakna barna. Dei som forsvinn. Dei som ikkje har nokon til å forsvare seg. Svikta av dei som påstår å forsvare dei. Og der har du meg.

Eg speglar deg.
Mørket i deg.

Alle tankar vi er i stand til å tenke, som ein ustansleg kloakk, ein understraum av forjævligheiter gjennom liva våre. Du klarer ikkje skjøne det kan vere sant i meir enn toppen tre minutt, så blir det uuthaldeleg, og det blir omgjort av sinnet ditt, slik at det blir eit bilde du kan runke til, og slutte å ta innover deg at dette faktisk skjer. At fiksjonen aldri kan bli overgått av verda.

At ho er så mørk. Så trist, så grå, så hjelpelaus, så tårevåt, så heilt forjævlig lite verd å ta vare på, for om dette er sant, og det er det, om dette skjer, då står ikkje verda til påske. Då har ho allereie gått under.

(Til publikum.)

Sadistiske smålege nytingssjuke uempatiske jævlar.
Som skulle bli stilte opp og skotne av innsikt.
Det ville ha knekt oss. Alle som ein.
Eg får aldri tilbake uskulda.

(Krabbegår sakte mot kometen.)

Fantasien elsker mørket som mygg elsker blodet.
Det var ikkje eg som drap barna. Eg tar berre konsekvensane av andres ugjeringar.
Dei skal sleppe
Å bli sånn
Å tenke på dette
Å minnast
Å hugse overgrepa
Å overleve mot alle odds

Eg hatar meg sjølv for det. (*Til publikum.*) Men det er den satans ugjennomsiktige sivilisasjonen din, Jason, som held deg tilbake frå å innsjå at mørket går djupare enn blodet.

Kva får eit menneske til å hoppe frå balkongen og ta med seg barna sine (*liten tenkepause*) anna enn at mørket har tatt på dei, trengt seg inn i dei og øydelagt dei så dei aldri vil kunne reise seg igjen? Eg ville søkke meg ned i det mørket.

(*Som bjørn. Kryp rundt på kne, til dei andre, peikar ut organa ho nemner på dei som ligger spreidde på golvet.*)

Kor i mennesket byrjar monsteret å vekse? Kor i kroppen? Bak indre organ? Ved høgre nyre? Korleis blir kroppen tatt over? Kor er kimen? Det er når monsteret passsar deg, som ei trong elastisk drakt, det skjer.
(*Til publikum.*) År seinare oppdagar eg at det er noko feil med smilet mitt. (*Smiler. Held smilet.*)

(*Kryp mot publikum.*)

Kanskje var det ikkje eingong eg som drap barna. Kanskje dei forsvann. Under byen. Under slottet. På dei ville groteske festane med menneskekjøt og fornedring.

(Reiser seg.)

Så la oss underhalde, så nokon får noko tilbake.

(Når R nærmar seg kometen, reagerer den med å skurre i relasjon til avstanden mellom dei; jo nærare ho kjem, dess høgare skurrar den. R kjem til slutt heilt innpå den og tar sjansen på å gripe om den, den roar seg fort litt ned. Ved å stryke på kometen peilar ho seg fram gjennom den kvite støyen til ho får inn Radio Korint, der to radiovertar kjepphøgt gir rapport frå den årlege tempelfesten.)

(RADIO)

O: Her står eg med folket i Korint. Klokka to på natta ved foten av fjellet, etter timevis med høg, heksete musikk og dagdriking var det på tide, ja, då er det snart duka for tempelfest for dei døde barna igjen, då.

C: I år igjen.

O: Ja, du har ikkje tenkt å vere med, høyrer eg?

C: Nei, eg har ikkje dårleg samvit.

(K, O og M dansar over scena med ryggen til. Dørene blir ståande opne etter dei.)

C: Det var rett å ta livet av barna til Medea, etter det ho gjorde mot Korint.

O: Eg er einig i at det var rett, men det kjendest jo i si tid som om ein kunne halde eit minimum av dekor og bygge eit monument over dei, dei var jo trass alt uskuldige.

C: Barbarar uansett, som mor si.

O: Halvt barbarar, men likevel uskuldige. Eit tempel og ein årleg fest som vart etablert her i Korint så vi slepp ha dårleg samvit, og så kan vi jo ta oss ein øl på veg heim etterpå, og kva seier vel unnskyld meir enn ein festival til di ære?

Det kan godt hende det blir stygt, trøyttsamt ... krevjande, kan det hende det blir, men viktig.

C: Du har for mykje empati. Du får ikkje gjort nokon ting. Eg har ein veikskap, eg bryr meg ikkje om barna.

O: Du er ikkje med på den festen kvart år? Du har ikkje dårleg samvit for det?

C: Det har eg ikkje, eg bryr meg ikkje om barna. Dei fekk som fortent, dei lausungane til Jason.

(RADIO SLUTT)

R (slår ut med armane): Då erklærer eg festivalen for djup sorg for opna.

(R ut.)

Komet i brønn

(Landsbybuarane ligg framleis utslegne på scena. O vaknar, prøver å få kometen av hovudet. K og M vaknar. M og K ser at O er fanga under ein komet, dei ler ein kort hekselatter og hjelper O med kometen, løftar den av. Dei legg den kaklande i heksegryta, dvs. i brønnen. Lys går litt ut og kometen byrjar å visast. «Kor er barna», blir det kviskra i vinden. Det ryk og syd, lyd av uvêr og uro.)